

Fakta:

AMERIKANSKIR AMBASSADØRAR ERU POLITISKT SETTIR

Amerikanski ambassadørurin í Danmark, Carla Sands, tók við starvinum í deseber 2017. Hon er beinleiðis vald av Donald Trump, forseta.

Her kanst tú lesa eitt sindur um amerikanskar ambassadørar og siðin við politiskt útpeikaðum sendifólkum í mun til karrierudiplomatar, sum er vanligt í Danmark og í flestu evropisku londunum.

- USA fekk í 1827 sítt fyrsta al-menna umboð í Danmark. Løgfrøðingurin Henry Wheaton hevði eina fortið sum millum annað limur í lokalinginum í statinum New York.
- Forsetin John Quincy Adams sendi hann til Danmarkar fyrri at samráðast um gjald fyrri skip og vørur, sum USA helt, at Danmark av órøttum hevði lagt hald á.
- Nógvar flesty amerikansku sendifólkini í Danmark – og í flestu øðrum londum við – hava verið beinleiðis sett av forsetanum.
- Tað er púra vanligt í USA, at ein nýggjur forseti skiftir fleistu toppdiplomatarar út. Fleiri hava verið kendir sum góðir figgjarglir stuðlar hjá forsetanum. Soleiðis fór Rufus Gifford frá sum amerikanskur sendiharri, tann dagin Donald Trump flutti inn í Hvítu Húsinu, og Carla Sands tók við í desember í 2017.
- Sambært uppgverð á heimasíðuni revolv.com hava tað síðani 1907 verið fýra karrierudiplomatar og 27 politiskt útpeikaðir ambassadørar í Danmark. Her eru tey síðstu 10: – Carla Sands, peikað út av Donald Trump, foresta (republikanari). Hon leggur sítt virksemi fram fyrri Margretu drotning 14. desember 2017.
- Rufus Gifford, peikaður út av Barack Obama, forseta, (demokratur). 13. august 2014 - 20. januar 2017.
- Laurie S. Fulton, peikað út av George W. Bush, forseta (republikanari). 3. august 2009 - 15. februar 2013.
- James Cain, peikaður út av George W. Bush. 3. september 2001 til 16. januar 2005.
- Stuart Bernstein, peikaður út av George W. Bush 3. september 2001 - 16. januar 2005.
- Richard Swett, peikaður út av Bill Clinton, forseta (demokratur). 8. september 1998 - 6. juli 2001.
- Edward Elliott Elson, peikaður út av Bill Clinton, forseta. 18. januar 1994 - 25. juni 1998.
- Richard B. Stone, peikaður út av George H. W. Bush, forseta, (republikanari). 10. februar 1992 - 14. oktober 1993.
- Keith Lapham Brown, peikaður út av George H. W. Bush, forseta. 8. januar 1989 - 16. januar 1992.
- Terrence A. Todman, karrierudiplomatur. 17. november 1983 - 8. januar 1989.

/ritzau/

revsing og verða hótt búskaparliga, sigur amerikanska sendikvinnan.

– Um tú fremur tín rætt til talufrælsi, fer kinesiski servarin so at virka?

– Ella fer kinesiska stjórnin at brúka síni rættindi í kinesiskum lógum til at steingja tænaastuna?

– Hyggið bara, hvussu kinesiska stjórnin hevur hótt og happað grannar tykkara í Norveg og Svøríki, tá teir hava viðurkent kinesisk listarfólk, í at boðskaður teirra um at fremja frælsi og mannarættindi ikki hóvaði kommunistaflokkinum í Kina, sigur hon.

Carla Sands vísir á, at vissanin frá kinesiskum feløgum um privatlív og talufrælsi er einki vert, tá einki felag í veru-

leikanum er privatogn undir kinesiskari lóg.

Í grein 7 í tjóðskaparligu fregnartænaastulógini hjá Fólkalýðveldinum Kina sendur millum annað:

»Einhvør felagsskapur ella borgari skal stuðla, hjálpa og samstarva við statsligum fregnartænaastuarbeiði sambært lógini, og hlada tjóðskaparliga loynidómar í fregnartænaastuðinum, sum almenningurin hevur atgongd til«.

– Við øðrum orðum, so kann eingin kinesiskur orgari ella felag nokta einum boðum um at njósnast vegna kinesiskur stjórnina eins og avdúka, at hetta virksema er í gongd. Tað er heldur ikki møguligt at nokta einum boðum um at slökkja eina

skipan. Í einum so víðgongdum umhvørvi er tað ómøguligt hjá einum kinesiskum felag at virka óheft av kinesiska trygdarapparatinum, vísir Carla Sands á.

Hon vísir á, at Føroyar longu brúka Huawei-tøkni til okkara 4G-undirstøðukervi.

– Men tit hava enn ikki tikið støðu til 5G. Hendan tøkni er eitt nýbrot og fer uttan iva at risastóra ávirkan á samfelag okkara. Tey, sum keypa kinesiska tøkni, eiga tí at vera greið yvir veruliga váðan, sum er ein partur av pakkanum, sigur Carla Sands.

– Og tit mugu ikki lástast ikki at siggja, hvussu Fólkalýðveldi Kina brúkar líknandi tøkni til at nokta teirra egnu borgarum frælsi.

Sendiboðið hjá Donald Trump, foresta, í Danmark hevur tí tey greiðu boðini til føroyingar:

– Eg heiti á telefæløgini í Føroyum um heldur at keypa hesa tøkni frá amerikonskum ella evropiskum feløgum til tykkara 5G net og til at varðveita tamarhaldið á undirstøðukervinum, sum hevur so stóran týðning.

Boðini sum soleiðis koma beinleiðis úr Hvítu Húsunum til Føroya eru:

– Latið vera við at keypa tøkni frá Huawei. Hon er ótrygg og verður brúkt at njósnast við fyrri kinesisku stjórnina.

Greinin hjá Carlu Sands, sum er amerikanskur ambassadørur í Keypmannahavn, kann lesast á síðu 16.

Helgi Abrahamsen:

Enn gera vit einki

Landsstýrið hevur ikki givið Føroya Tele boð um at vraka kinesiska Huawei. Fyribils stóla tey upp á fregnartænaastuna hjá danska herinum, sum ikki hevur mælt frá kinesisku tøkni

EIRIKUR LINDENSKOV

– Grundleggjandi spurningurin er, tá amerikanskur sendikvinnan sigur hatta. Hugsar hon um tryggarpolitikk ella hugsar hon um handilspolitikk. Vit vita, at Kina og USA kríggjast øgiliga handilspolitiskt, og Donald Trump setir allar

møguligar múrar upp. So hjá okkum er spurningurin, hvat er trygdarpolitikkur og hvat er handilspolitikkur, sigur Helgi Abrahamsen, landsstýrismaður í vinnumálum, ið sum slíkur er tann, ið vegna landsstýrið varðar av Føroya Tele.

– Sjálvandi fylgja vit væl við, tá vit hoyra slíkt, men samstundis hyggja vit eftir, hvat

Cyber Security fregnartænaastuni hjá danska herinum sigur. Teir mæla ikki frá at brúka Huawei, sigur Helgi Abrahamsen.

– Og so leingi teir ikki gera tað, so veit eg ikki, hvussu nógvar vit skulu lurta eftir amerikonsku sendikvinnuni. Og fyrri tað næsta, so hevur Huawei lovað øllum, sum hava áhuga, at koma at hyggja eftir, hvussu teir gera, tí teir siga seg kunna prógva, at teir ikki fáast við njósnar, sigur landsstýrismaðurin.

– Men samstundis, so vita vit, at kinesiska stjórnin hevur fingið samtykt eina lóg, har teir kunnu áleggja øllum fyrirkomulag at njósnast fyrri kinesiska statin. Og tað sigur seg sjálvt, at tað ræðir okkum, og vit fylgja við, hvat hendir víðari har.

– So vit eru eitt sindur í bíðistøðu, tí kemur nakað nýtt frá Cyber Security, ella kemur tað ikki. So leingi, sum teir

ikki mæla frá tí, so fara vit so í hvussu so er ikki at blanda okkum uppí, sigur Helgi Abrahamsen.

Eingin støða er tikin til enn at steðga ætlanunum at byggja út verandi 4G netið hjá Føroya Tele, sum eisini er frá Huawei, til 5G.

Helgi Abrahamsen leggur dent á, at hann heldur, at fregnartænaastan hjá danska herinum er meira neutral, enn amerikanska sendistovan í Danmark.

– Tað er so í hvussu er mín fatan, men skuldu teir komið við eina aðrari fráboðan, so er støðan ein onnur, sigur landsstýrismaðurin.

Hann vísir á, at tað eru altíð fleiri áhugamál í slíkum, og at hann roynir at lurta eftir teimum, sum eru neutral.

– Tað noyðast vit at gera, sigur hann.

Spurdur, um hetta er mál, sum upptekur landsstýrið, sigur Helgi Abrahamsen, at tað er tað.

– Tað er jú við at bliva nakað nógvar, eg eri spurdur um tað sama av útlenskum miðlum í dag, so tað er við at gerast eitt mál, sum fyllir nógvar, sigur hann.

Landsstýrismaðurin sigur seg ikki vita, hvørjar ætlanir Føroya Tele hevur. Men í Danmark hava telefæløgini valt Huawei frá – sjálvboðið, siga tey.

Men tað veit landsstýrismaðurin ikki rættiliga, um hann skal trúgva.

– Tey siga at tað er av figgjargliligum ávum, men tað er tað so slett ikki, tí Huawei er bæði betri og bílgari, sigur landsstýrismaðurin, sum heldur, at tað virkar sum um, at onkur hevur trúst onkran har.

